

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2018 жылғы 20 қыркүйектегі
№ 469 бұйрығына 28-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 468-қосымша

Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқыту мақсаты – тіл туралы білімдерді меңгеру, түрлі деңгейдегі құралдарды қолдану нормалары және оларды өнімді тілдік әрекет барысында белсендету, сонымен бірге сөздік қорын байыту, байланыстыра айту жолдарын, қатынас мәдениетін, тілді жетілдірудің саналы және шығармашылықтық механизмдерін меңгеру негізінде тілдік әрекеттің барлық түрлері бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру арқылы зиялы және белсенді тұлғаны дамыту.

3. Оқытудың міндеттері:

1) тіл туралы білімдерді, оның түрлі салада және қатынас жағдайларында, стилистикалық ресурстарда, әдеби тілдің негізгі нормаларында (орфоэпикалық, орфографиялық, және грамматикалық) және тілдік этикет ережелерінде қызмет істеуін қалыптастыру;

2) оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) нормативтік және қатынас жағдайындағы сәйкестік көзқарастары жағынан тілдік құралдарды бағалау және таңдау қабілетін қалыптастыру;

4) түрлі тілілік жанрларда ауызша және жазбаша монологиялық сөйлемдерді құру қабілетін дамыту және жетілдіру;

5) табысты әңгімелік қатынас жасау, түрлі сала мен коммуникативтік жағдайда пікірталас жүргізу қабілетін жетілдіру;

6) орфоэпикалық, орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық сауаттылығын жетілдіру;

7) қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершіліктік құндылық ретінде, және де қоғамда табысты әлеуметтенуге ықпал жасайтын тілдік капитал ретінде, тілге саналы қарауға тәрбиелеу.

4. Бағдарламаның мазмұны, заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту, оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін

ерекше білімдік қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әртүрлі жұмыстарды, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларды қарастырады (оқытын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын, түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрдағы, стилдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық «Мәңгілік Ел» идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

15. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу үдерісі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік күзіреттілігін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

16. Оқытудың әдістері мен тәсілдерін таңдау ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылардың танымдық әс-әрекеттеріне сәйкес жүзеге асырылады, соған орай, іс-әрекеттер алгоритмдері мен заттық-практикалық ірекеттерді қолдану түрінде берілетін, «кішкентай қадамдар» әдісі маңызды орын алады.

17. Оқудағы қиындықтарды жеңу мақсатында арнайы тәсілдер (көру бұзылымдары ескерілгендегі оқу ісінің алгоритмизациясы, сабақ құрылымының ерекшелігі, сақталған функцияларды дамыту бойынша арнайы гимнастика), оқу ақпаратын өңдеудің логикалық тәсілдері (нақтыландыру, үлгілер бойынша аналогиясын орнату, қорыту) қолданылады.

18. Білім алушылардың психикалық және дене ерекшеліктерін түзеу мақсатында тіл сабағында қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

- 1) шолу әдісі;
- 2) дидактикалық ойындар;
- 3) «Фонетика», «Лексика және фразеология» тақырыптарын оқу барысында кроссвордтарды табу, ребустарды, шарадаларды шешу;
- 4) тірек сызбалар;
- 5) мәтінді редакциялау;
- 6) анықтамалық материалдар үшін дәптер дайындау және қолдану;
- 7) «дыбыссыз» сұрақ;
- 8) дайын мәтіннің тақырыптық торын құрастыру тәсілі және тақырыпты құру барысындағы есептеулер тәсілі;
- 9) болашақ тақырыптың микротақырыптарын ашу сызбасын құрастыру тәсілі және оны дайын мәтіннен есептеп шығару тәсілі;
- 10) тәсілдерді қолдана отырғандағы тіл шығармашылығы: «Еркін ассоциациялар тәсілі»(суреттердің деректері бойынша), «Не болар еді, егер ...» (білім алушы өзіне осындай сұрақ қойып жауап беруге тырысады), «Әңгімені жалғастыр»;

11) «мағыналық бірліктер» тәсілі мағыналық жады мен логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналады. Тәсілдер: мәтіннің сараптамасы немесе шағын-баяндау, мұнда білім алушы дәйекті түрде екі сұраққа жауап береді: «Бұл мәтінде кім (немесе не) туралы айтылады?» және «Бұл жөнінде не айтылады (хабарланады)?». Қолданылатын қысқаша-баяндаулар көлемі үлкен мәтінге қарасты қорқынышын жеңіп, эмоциялық-ерік аясының қалыптасуына көмектеседі. Жеке тәжірибесін қолдану: жанұядағы туыстық байланыстардың аналогиясы бойынша мәтін немесе сөйлем ішіндегі туыстық байланыстарды анықтау (мысалы, «Қарапайым сөйлем») тақырыбын зерделеу барысында.

19. Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушыларға барлық психикалық процестердің тез сарқылуы тән, сондықтан сабақ кезінде іс-әрекеттерді ауыстырудың, әдістер мен тәсілдерді алмастырудың, жіктемелік тәсілдің, маңызыды материалды ойда сақтап қалу үшін көп рет қайталаудың, көру қабілеті, айналаны бақылау, оқу, жұмысты тынығумен алмастыру үшін жайлы жағдайлар жасаудың мағынасы зор.

20. Бағдарламалық материалды толыққанды жүзеге асыру үшін тіл және әдебиет кабинеттерін жабдықтаудың нормалары белгіленген:

- 1) интерактивтік және проекциялық жабдықтар жинақталымы: проектор, интерактивтік тақта немесе экран;

2) электрондық басылымдар, DVD –гі видеофильмдер, электрондық плакаттар;

3) компьютер жинақталымы: жүйелік блок, монитор, микрофондық-телефондық гарнитура, акустикалық жүйе, веб-камера, желілік фильтр, көпфункционалды құрылғы;

4) аудиторлық қабырға тақтасы.

21. Тілдік оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

1) түзетудің оптикалық құралдары: лупалар (қол, стационарлық және тірек); көзәйнектер (микроскопиялық, гиперокулярлық және телескопиялық); биноккулярлар және монокулярлар; проекциялық үлкейткіш аппараттар (эпипроекторлар және диапроекторлар);

2) көру аясының кемістіктері бар тұлғалар үшін (гемианопсия, түтікті көру қабілеті) арнайы оптикалық жүйелер, бұлар көру аясын қажетті шекте өзгертеді; егер көру қабілеті сапасының нашарлауы жоғары жарық жағдайларында болса, онда түссіз немесе түрлі-түсті әйнектен жасалған жарықтан қорғайтын түзету линзалары қолданылады;

3) компьютерлік тифлоқешен: жеке компьютер, брайлдік дисплей, брайлдік indexEverest (индекс Эверист) – D принтер, сканерлеу және оқуға арналған «Книголюб» бағдарламасы, экранды үлкейту бағдарламасы;

4) «Книголюб-стандарт» оқу жүйесі;

5) «Кітап» «VideoLightVGA (ВидеоЛайтВиДжиЭй)» электрондық үлкейткіш құрылғысы;

6) нашар көретіндерге арналған портативті үлкейткіш құрылғы.

3-тарау. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

22. «Қазақ тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында– 102 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында– 102 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында– 102 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында– 68 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында– 68 сағатты;

6) 10-сынып - аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

23. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

1) 1-бөлім «Тыңдалым және айтылым»;

2) 2-бөлім «Оқылым»;

3) 3-бөлім «Жазылым»;

4) 4-бөлім «Әдеби тіл нормаларын сақтау».

24. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) болжау;

- 2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;
- 3) мәтіннен ақпаратты анықтау;
- 4) негізгі ойды анықтау;
- 5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;
- 6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

25. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ақпаратты түсіну;
- 2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;
- 3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
- 4) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;
- 5) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;
- 6) оқылым стратегияларын қолдану;
- 7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

26. «Жазылым» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жоспар құру;
- 2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;
- 3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
- 4) эссе жазу;
- 5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;
- 6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

27. «Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі» келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) орфографиялық норма;
- 2) орфоэпиялық норма;
- 3) лексикалық норма;
- 4) грамматикалық норма;
- 5) пунктуациялық норма.

28. 5-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау; негізгі ойды анықтау; негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; қыстырма, қаратпа, одағай сөздер арқылы өз ойын білдіру;

2) оқылым: мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну; лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану; хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы, жанрлық ерекшеліктері; ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер; оқылым стратегияларын қолдану; қажетті ақпаратты таба білу; Брайль жүйесінде басылған мәтінді оқуда қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын, танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтау;

3) жазылым: мәтін бөлімдеріне (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) жоспар құру; хат, хабарлама, жарнаманы жанрлық ерекшеліктеріне сәйкес жазу; сюжетті суреттер негізінде әңгіме жазу; эссенің бөлімдерін меңгеру (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды); мекен мен оқиғаны сипаттайтын не суреттейтін эссе жазу; қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамыту, бисенсорлық (сезу және қалдық көру) қабілетін пайдалану;

4) әдеби тіл нормалары.

29. 6-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: көтерілген мәселені болжау; әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі көтерілген мәселені талдау; мәтін мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты түсіну; жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; жалпы және нақты сұрақтар, мәтін мазмұнын шынайы өмірмен байланыстыру; ресми сөздер мен тіркестерді, терминдерді орынды қолдану, диалогке қатысу; есте сақтау қабілетін түзеу, танымдық белсенділігін арттыру, есту арқылы қабылдау қабілетін дамыту;

2) оқылым: мәтіннен негізгі және детальді ақпаратты анықтау; ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеуді тілдік құралдар арқылы тану; ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; мәтін негізінде нақтылау сұрақтарын құрастыру; оқылым стратегияларын қолдану, комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; сілтеме жасау; қалдық көру қабілетін сақтау, нашар көретін балалардың бинокулярлық екі көзімен көру қабілетін дамыту;

3) жазылым: әртүрлі жанрдағы мәтіндер жазу үшін жоспар құру; мінездеме, өмірбаян, құттықтауды жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай жазу; графиктік мәтін құрастыру; эссе жазу барысында абзацты жүйелі құрастыру, «келісу, келіспеу» эссесін жазу; жинақы мәтін жазу; мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау; дұрыс байланыстыра сөйлей білуді дамыту, қолдың ұсақ қимыл қозғалысын дамыту;

4) әдеби тіл нормалары.

30.7-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мәтін негізінде оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; факті мен көзқарасты ажырату; дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; дәлелді жауап беру, салыстыру, талқылау; коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу; қоршаған орта туралы түсініктерін нақтылау, есту қабілетіне назар аудару, сақталған анализаторлар қызметін пайдалану;

2) оқылым: мәтіндік және графиктік ақпаратты интерпретациялау; тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін тану; хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; мәтіннің тақырыбын, құрылымын, мақсатты аудиториясын, тілдік ерекшеліктерін талдау; мәтін негізінде проблемалық сұрақтар құрастыра білу; комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу; сілтеме жасау; қалдық көру қабілетін сақтау,

танымдық белсенділігін арттыру, нашар көретін балалардың екі көзімен көру қабілетін дамыту;

3) жазылым: күрделі жоспар құру; шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; графиктік мәтін түрінде берілген процесті сипаттап жазу; дискуссивті эссе жазу; жинақы мәтін жазу; мәтін негізінде лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау; дұрыс байланыстыра сөйлей білуге тілін дағдыландыру, қолдың ұсақ қимыл қозғалысын дамыту;

4) әдеби тіл нормалары.

31.8-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: дәйексөз, үзінді негізінде мәселені болжау; әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; астарлы ойды анықтау; тұрмыстық, әлеуметтік мәтіндерді талдау арқылы негізгі ойды анықтау; перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу; көз көру және нашар білім берушінің есту қабілетінің жақсы болуына сәйкес, сенсорлық қызметінің (түстерді айыра білу, көзбен шамалау) белсенділігін дамыту, есте сақтау қабілетін түзету;

2) оқылым: тұтас және аралас мәтіндердегі ақпаратты салыстыру; тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін тану; мақала, аннотация, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; ғылыми және публицистикалық стильде жазылған мәтіндерді талдау; сілтеме жасау; қоршаған орта туралы түсініктерін нақтылау, танымдық белсенділігін дамыту, есте сақтау қабілетін түзету;

3) жазылым: тезистік жоспар құру; мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу, графиктік мәтіндердегі деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; аргументативті эссе жазу; бұқаралық ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау; қолдың ұсақ қимыл - қозғалысын дамыту;

4) әдеби тіл нормалары.

32.9-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: әртүрлі жанрдағы орта көлемді мәтіндердегі мақсатты аудитория мен тілдік құралдардың рөлін талдау; тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; мәтінде айтылған ойға өз көзқарасын білдіру, сыни тұрғыдан баға беру; мәтінді тыңдауда сақталған анализаторларға сүйене отырып (есту қабілетін) жұмыс істеу, есте сақтау қабілетін түзету, зейінін тұрақтандыру;

2) оқылым: тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; әртүрлі стильдегі мәтіндердің қызметін, құрылымын, ерекшелігін салыстыру; белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау; көзі нашар көретін білім алушыларға ұлғайтылған қаріппен кесте, диаграммалар ұсыну, қалдық көру қабілетін қорғау, көзі көрмейтін балалардың қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамыту;

3) жазылым: күрделі жоспар құру; әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; жағдаятты талқылау, өз ойын дәлелдеп жазу; (аргументативті эссе), перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; мәтіндер құрастыруда байланыстыра сөйлей білу тілін дамыту, танымдық белсенділігін дамыту, бисенсорлық (сезу және қалдық көру) қабілетіне сүйену;

4) әдеби тіл нормалары.

33.10-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: әртүрлі жанрдағы орта көлемді мәтіндердегі мақсатты аудитория мен тілдік құралдардың рөлін талдау; тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; мәтінде айтылған ойға өз көзқарасын білдіру, сыни тұрғыдан баға беру; өмірлік мәселелермен байланыстыра және оны пайдалана отырып көру қабілеті бұзылған білім алушылардың есте сақтау қабілетін түзету, зейінін тұрақтандыру, қоршаған орта туралы түсініктерін нақтылау;

2) оқылым: тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; әртүрлі стильдегі мәтіндердің қызметін, құрылымын, ерекшелігін салыстыру; белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау; көзі нашар көретін білім алушыларға ұлғайтылған шрифте (қаріппе) кесте, сурет, диаграммалар көрсету, сенсорлық қызметін дамыту;

3) жазылым: күрделі жоспар құру; әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; жағдаятты талқылау, өз ойын дәлелдеп жазу; (аргументативті эссе), перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; әр түрлі жанрда мәтіндер құрастыруда зейінін тұрақтандыру, бисенсорлық қабілетін пайдалану;

4) әдеби тіл нормалары.

34. Әдеби тіл нормалары келесіні қамтиды:

1) орфографиялық норма: жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрдамәтіндер құрастыру; мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графикалық мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстарымен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе; оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау; Брайль жүйесінде диаграмма, кесте сызу, абзацтар мен бөліктердің орфографияға сай дұрыс таңбалануы;

2) орфоэпиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

3) лексикалық норма: лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану;

4) грамматикалық норма: құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану;

5) пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану; тыныс белгілердің Брайль жүйесінде ережеге сай қолдану.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

35. Бағдарламада «оқыту мақсаттары» сандардан тұратын кодтық белгімен белгіленді, кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екіншісі – бөлімді (тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормалары), үшінші сан -бөлімшені, төртінші сандар -бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді, яғни 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1» –бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

36. Оқу мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім «Тыңдалым және айтылым»:

1-кесте

Бөлімш елер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1	5.1.1.1	6.1.1.1	7.1.1.1	8.1.1.1	9.1.1.1	10.1.1.1

Болжау	тірек сөздермен ұсынылған иллюстрациялар арқылы ақырыпты болжау	мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 8.1.1.2 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 9.1.1.2 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру	мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру
1.2 Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (әні мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарлама)	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян,	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтардағы (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтардағы (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтардағы (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасымен экспрессивті-	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас

	ндыру) көтерілген мәселені түсіну	жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 8.1.2.2 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогт ердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 9.1.2.2 қоғамдық-саяси, әлеуметтік - экономикалық, ғылым и тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау	с, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
1.3 Мәтіннен ақпаратты	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұн	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұны	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұны	9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну,	10.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратт

анықтау	ын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.3.2 көзі көрмейтін және нашар көретін білім алушылардың есту қабілетіне сүйене отырып ақпаратты талдау	н түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.3.2 есте сақтау қабілетін түзеу, танымдық белсенділігін арттыру, есту арқылы қабылдау қабілетін дамыта отырып ақпаратты талдау	мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.3.2 қоршаған орта туралы түсініктерін нақтылау, есту қабілетіне назар аудару, сақталған анализаторлар қызметін пайдалана отырып ақпаратты талдау	н түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.3.2 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпаратта ойды анықтау; 8.1.3.3 көз көрмейтін және нашар көретін білім алушылардың есту қабілетінің жақсы болуына сәйкес, сенсорлық қызметінің (түстерді айыра білу, көзбен шамалау)	ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 9.1.3.2 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 9.1.3.3 мәтінді тыңдауда сақталған анализаторларға сүйене отырып ақпаратты талдау	ы өмірлік мәселелермен байланыстыра білу, талдау
---------	--	---	---	---	--	--

				белсенділігін дамыту, есте сақтау қабілетін е сүйене отырып ақпаратты талдау		
1.4 Негізгі ойды анықтау	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аударатырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.4.2 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау	9.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.1.4.2 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау	10.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
1.5 Тыңдалым материалы бойын	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінд	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалға	8.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалға	9.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы	10.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын

ша жауап беру және бағалау	е сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша аөз ойын білдіру	және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	н мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	н мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау; 8.1.5.2 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; 9.1.5.2 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту, талдау	білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту
1.6 Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақта	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздермен тіркестер, дайын тіркестер	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-	9.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми	10.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздермен

	<p>ры арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру</p>	<p>мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу</p>	<p>экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу, ойын анық жеткізу</p>	<p>экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу, ойын анық жеткізу; 8.1.6.2 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын</p>	<p>деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу; 9.1.6.2 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау, ойын анық жеткізу</p>	<p>фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау, ойын анық жеткізу</p>
--	--	--	--	--	--	--

				дәлелді, жүйелі жеткізу		
--	--	--	--	-------------------------------	--	--

2) 2-бөлім «Оқылым»:

2-кесте

Бөлімш елер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіну	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 8.2.1.2 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру	9.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 9.2.1.2 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу	10.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу, талдау
2.2 Мәтіннің стильдікерекшілігін тану	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшелігі	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолдану	8.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолдану	9.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолдану	10.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолдану

	айырма шылықтарын мәтіндер арқылы тану және талдау	ктерінқол данылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау	данылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау	данылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау; 8.2.2.2 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерінқол данылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау	ылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау; 9.2.2.2 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау	ған тілдік құралдар арқылы тану және талдау
2.3 Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	6. 2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	8.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.3.2 мақала, аннотация,	9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.3.2 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы	10.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату

				презентац ия, құрылым ы мен ресімделу і арқылы жанрлық ерекшелі ктерін ажырату	мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшелікт ерін ажырату	
2.4 Мәтінд ергесал ыстыр малы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдег і мәтіндер дің мазмұн ын, тақырыб ын және тілдік құралда рын салысты ру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндерд ің тақырыб ын,мазмұ нын,тілді к ерекшеліг інсалыст ыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицис тикалық және көркемэд ебиет стиліндег імәтіндер дің тақырыб ы, құрылым ы, мақсатты аудитори ясы, тілдік ерекшеліг інсалыст ыра талдау	8.2.4.1 идеясы ұқсас публицис тикалық және көркемэд ебиет стиліндег імәтіндер дің тақырыб ы, құрылым ы, мақсатты аудитори ясы, тілдік ерекшеліг інсалыст ыра талдау; 8.2.4.2 тақырыб ы ұқсас ғылыми және публицис тикалық стильдегі мәтіндерд	9.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицист икалық стильдегі мәтіндерді ң тақырыбы н, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымы н салыстыра талдау; 9.2.4.2 әртүрлі стильдегі мәтіндерді ң тақырыбы н, қызметін, құрылымы н, тілдік ерекшелігі нсалыстыр а талдау	10.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндерд ің тақырыб ын, қызметін, құрылым ын, тілдік ерекшеліг інсалыст ыра талдау

				ің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау		
2.5 Мәтін бойынша сұрақтар құрастырыла білу	5.2.5.1 мәтінмазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру, талдау	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру, талдау	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру, талдау	8.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру, талдау; 8.2.5.2 перифраздың түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, талдау	9.2.5.1 перифраздың түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, талдау; 9.2.5.2 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру, талдау	10.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру, талдау
2.6 Оқылым стратегиялары	5.2.6.1 жалпы мазмұнын түсіну	6.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп	7.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп	8.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп	9.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдау	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін

н қолдану	үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу, талдау; 5.2.6.2 Брайль жүйесінде басылған мәтінді оқуда қолдың ұсақ қимылының дамыту, танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтай отырып, талдау	оқу, рөлге бөліп оқу, талдау; 6.2.6.2 қалдық көру қабілетін сақтау, нашар көретін балалардың бинокулярлық екі көзімен көру қабілетін дамыта отырып, талдау	оқу, зерттеп оқу, талдау; 7.2.6.2 қалдық көру қабілетін сақтау, танымдық белсенділігін арттыру, нашар көретін балалардың екі көзімен көру қабілетін дамыта отырып, талдау	оқу, зерттеп оқу, талдау 8.2.6.2 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдау; 8.2.6.3 қоршаған орта туралы түсініктерін нақтылау, танымдық белсенділігін дамыту, есте сақтау қабілетін түзете отырып талдау	оқу, талдау; 9.2.6.2 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, талдау; 9.2.6.3 нашар көретін білі алушылардың ұлғайтылған қаріппен кесте, диаграмма лар көруі, қалдық көру қабілетін қорғау, көзі көрмейтін балалардың қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамыта отырып, талдау	оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, талдау; 10.2.6.2 көзі нашар көретін білім алушылардың ұлғайтылған шрифте кесте, сурет, диаграммалар көруі, сенсорлық қызметін дамыта отырып, талдау
2.7 Әртүрлі ресурс	5.2.7.1энциклопедиялар, балаларға	6.2.7.1энциклопедия, сөздік,	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия,	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия,	9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-	10.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия,

көздерінен қажетті ақпарат алу	арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу, талдау	балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау; 8.2.7.2 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау; 9.2.7.2 - ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерде налынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
--------------------------------	--	--	--	--	--	---

3) 3-бөлім «Жазылым»:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылым	8.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере	9.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистікж	10.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген

	қорытынды бөлімдерді қамтитын карапайым жоспар құру, қорғау; 5.3.1.2 қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамыту, бисенсорлық (сезу және қалдық көру) қабілетін пайдаланып жоспарды қорғау	ын ескере отырып, карапайым жоспар құру, қорғау; 6.3.1.2 байланыстыра сөйлей білуін дамыту, қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамытып жоспарды қорғау	ын ескере отырып, күрделі жоспар құру, қорғау; 7.3.1.2 дұрыс байланыстыра сөйлей білуге тілін дағдыландыру, қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамытып жоспарды қорғау	отырып, күрделі жоспар құру, қорғау; 8.3.1.2 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру, қорғау	оспар құру, қорғау; 9.3.1.2 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру, қорғау	мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру, қорғау
3.2 Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылым ын сақтай отырып, мінездеме, құттықта	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орындық олдана	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орындық олдана отырып,	9.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орындық олдана, мақала, аннотаци	10.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру

	, хабарландыру құрастырып жазу, талдау	у, өмірбаян құрастырып жазу, талдау	отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, талдау	шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, талдау; 8.3.2.2 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу, талдау	я, тезис құрастырып жазу, талдау; 9.3.2.2 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, талдау	у, талдау
3.3 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру, талдау	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру, талдау	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба)	8.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, талдау; 9.3.3.2 мәтін құрылымын сақтай	10.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстарын ең үрдістерді (тенденц

			түрінде берілген процесті сипаттап жазу, талдау	берілген процесті сипаттап жазу, талдау; 8.3.3.2 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, талдау	отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстарын үрдістердің (тенденция) анықтап жазу, талдау	ия) анықтап жазу, талдау
3.4 Эссе жазу	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу, талдау; 5.3.4.2	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келіспеу себептерінің айқын көрсетіп жазу, талдау; 6.3.4.2 байланыстыра	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу, талдау; 7.3.4.2	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу, талдау; 8.3.4.2 эссе құрылымы мен даму желісін	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу, талдау; 9.3.4.2	10.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екі жақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу, талдау;

	қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамыту, бисенсорлық (сезу және қалдық көру) қабілетін пайдалана отырып талдау	сөйлей білуін дамыту, қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамыта отырып талдау	дұрыс байланыстыра сөйлей білуге тілін дағдыландыру, қолдың ұсақ қимылын қозғалысы дамыта отырып талдау	сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу, талдау; 8.3.4.3 қолдың ұсақ қимыл-қозғалысын дамыту, зейінін тұрақтандыру, нашар көретін білім алушылардың бисенсорлық (екі көзімен көру) қабілетін дамыта отырып талдау	эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу, талдау; 9.3.4.3 мәтіндер құрастыруда байланыстыра сөйлей білу тілін дамыту, танымдық белсенділігін дамыту, бисенсорлық (сезу және қалдық көру) қабілетін пайдалан	10.3.4.2 әр түрлі жанрда мәтіндер құрастыруда зейінін тұрақтандыру, бисенсорлық қабілетін пайдалана отырып талдау
--	--	---	---	--	--	---

					а отырып талдау	
3.5 Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу, талдау	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді ретімен отырып, жинақы мәтін жазу, талдау	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу, талдау	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу, талдау; 8.3.5.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, талдау	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, талдау; 9.3.5.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, талдау	10. 3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, талдау

					жазу, талдау	
3.6 Мәтін- дерді түзету және редак- циялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфогра- фиялық қателерді сөздікте рге сүйене отырып, түзету және редакция лай отырып қорғау	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялай отырып қорғау	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау	8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау 8.3.6.2 бұқаралық ақпарат құралдарының материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялай отырып	9.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялай отырып қорғау 9.3.6.2 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрысжүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау	10.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрысжүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау

				қорғау		
--	--	--	--	--------	--	--

4) 4-бөлім «Әдеби тіл нормаларын сақтау»:

4-кесте

Бөлімш елер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Орфографиялық норма	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу, талдау; 5.4.1.2 Брайль жүйесіндегі тыныс белгілерінің дұрыс таңбалануын (бастауыш сыныптағы пунктуациялық	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық норма бойынша тыныс белгілерінің Брайль жүйесінде дұрыс таңбалануын білу, жазу, талдау	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу, талдау; 7.4.1.2 үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу, білу, талдау	8.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу, талдау; 8.4.1.2 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу, талдау; 8.4.1.3 бас әріппен жазылатын атауларды	9.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу, талдау; 9.4.1.2 мәні бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, талдау; 9.4.1.3 жазба жұмыстарында абзацтар мен бөліктерге бөлу,	10.4.1.1 мәні бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, талдау; 10.4.1.2 құрмалас сөйлемдердегі тыныс белгілерінің Брайль жүйесінде дұрыс таңбалай білу, жазу, талдау

	норманы қайталау) білу, жазу, талдау			Брайль жүйесінде орфографиялық нормаға сәйкес жазу, талдау	логикалық түзетулер енгізу, редакциялауда орфографиялық нормаға сәйкес Браиль жүйесінде дұрыс жазу, талдау	
4.2 Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану, талдау	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану, талдау	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану, талдау; 8.4.2.2 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану, талдау	9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану, талдау; 9.4.2.2 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез,	10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану, талдау

					тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану, талдау	
4.3 Лекси- калық норма	5.4.3.1 тура және ауыспал ы мағынал ы сөздерді , көп мағынал ы сөздер, омоним, антоним , синони мдердік өркемді к ерекшел іктеріне сай қолдану, олардың көмегім ен өз ойларын жеткізе білу	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм , дисфемиз м, неологиз м, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу, осы сөз түрлрін қолдана отырып ойларын айшықта п жеткізе білу	7.4.3.1 фразеоло гизм, мақал- мәтелдер дің эмоциона лды мәнін, көркемді к ерекшелі ктерін түсініп қолдану барысын да вербализ мге (адам ойының нақты заттар мен сәйкес келмеуі) ұрынбау ы	8.4.3.1 фразеолог изм, мақал- мәтелдерді ң эмоционал ды мәнін, көркемдік ерекшелікт ерін түсініп қолдану барысынд а вербализм ге (адам ойының нақты заттар мен сәйкес келмеуі) ұрынбауы; 8.4.3.2 сөздік қор және сөздік құрам ерекшелік терін түсініп қолдану, талдау	9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшелі ктерін түсініп қолдану, талдау; 9.4.3.2 лексикал ық стилисти ка заңдылық тарын дұрыс қолдану, талдау	10.4.3.1 лексикал ық стилисти ка заңдылық тарын дұрыс қолдану, талдау

4.4 Грамматикалық норма	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану, талдау; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғау арқылы түрлендіріп қолдану, талдау 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерін ің көркемд	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану, талдау; 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану, талдау; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану, талдау; 7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну, талдау; 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану, талдау; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану, талдау; 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану, талдау; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану, талдау; 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу, талдау; 8.4.4.4 жай сөйлемдер	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, талдау; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау; 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу	10.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, талдау; 10.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау; 10.4.4.3 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану, талдау; 10.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану, талдау;
----------------------------	--	---	--	---	---	--

	<p>ік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу, талдау; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу, талдау; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру, талдау</p>	<p>түрлендіріп қолдану, талдау</p>	<p>білу, талдау</p>	<p>ді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігі не сай қолдану, талдау</p>	<p>жолдарын білу, қолдану, талдау</p>	
--	--	------------------------------------	---------------------	---	---------------------------------------	--

4.5 Пунк- туация лық норма	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілер ін дұрыс қолдану, талдау	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілері нің түрлері мен қызметін (даралау шы) түсіну, дұрыс қолдану, талдау	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылат ын тыныс белгілері н (даралау шы және ерекшеле уші) дұрыс қолдану, талдау	8.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылаты н тыныс белгілерін (даралауш ы және ерекшелеу ші) дұрыс қолдану, талдау; 8.4.5.2 сөйлем соңында қабаттасы п қойылаты н тыныс белгілерін дұрыс қолдану, талдау	9.4.5.1 сөйлем соңында қабаттас ып қойылат ын тыныс белгілері н дұрыс қолдану, талдау; 9.4.5.2кұр малас сөйлемні ң тыныс белгілері н (даралау шы, ерекшеле уші, ойдың аражігін ажыратат ын) ережеге сай қолдану, талдау	10.4.5.1кұ рмалас сөйлемні ң тыныс белгілері н (даралау- шы, ерекшеле уші, ойдың аражігін ажырата- тын) ережеге сай қолдану, талдау
--	---	---	--	---	--	--

37. Осы Бағдарлама көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

38. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі»
пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік
оқу бағдарламасына қосымша

Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі
орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін
«Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру
бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Мәдениет: тіл және қарым-қатынас	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру, қорғау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу, талдау
2-бөлім. Киіну. Сән. Талғам.	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану және талдау
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу, талдау;
	Әдеби тіл нормалары	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу, талдау
3-бөлім. Отбасылық дәст	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздермен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау

үрлер мен мерекелер	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау, талдау
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру, талдау; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу, талдау
2-тоқсан		
4-бөлім. Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздермен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру, талдау
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу, талдау; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану, олардың көмегімен өз ойларын жеткізе білу
5-бөлім. Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу, талдау; 5.2.6.2 Брайль жүйесінде басылған мәтінді оқуда қолдың ұсақ қимылын дамыту, танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтай отырып, талдау
	Жазылым	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не

		суреттеп жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысындақолдану, талдау
3-тоқсан		
6-бөлім. Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог,монологтердегі(ән мәтіні, хабарлама,жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымшаақпаратты анықтау
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндерарқылы тану және талдау; 5.2.3.1хат, хабарлама,жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру, қорғау; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру, талдау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану, талдау
7-бөлім. Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтарарқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойыншаөз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге,нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру, талдау; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу, талдау
	Жазылым	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу, талдау, талдау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу, талдау
8-бөлім. Адамның сырт келбеті мен мінезі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздермен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.6.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу, талдау; 5.2.6.2 Брайль жүйесінде басылған мәтінді оқуда

		қолдың ұсақ қимылын дамыту, танымдық белсенділігін арттыру, қалдық көру қабілетін сақтай отырып, талдау
	Жазылым	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтінжазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу, талдау
4-тоқсан		
9-бөлім. Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтарарқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану және талдау
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру, талдау; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.5.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру, талдау
10-бөлім. Саяхат және демалыс.	Тыңдалым және айтылым	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру, талдау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу, талдау 5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану, талдау

2) 6-сынып:
2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Қазақстандағы көріктіжерлер	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау
	Оқылым	6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру, қорғау; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру, талдау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу, талдау
2-бөлім. Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану, талдау
3-бөлім. Әлемнің жеті кереметі.	Тыңдалым және айтылым	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіну
	Жазылым	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу, талдау

	Әдеби тіл нормалары	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу
2-тоқсан		
4-бөлім. Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу талдау; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.4.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу, осы сөз түрлерін қолдана отырып ойларын айшықтап жеткізе білу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану, талдау
5-бөлім. Тарихи тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аударып отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру, талдау
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу, талдау; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану, талдау
3-тоқсан		
6-бөлім. Су – тіршілік көзі.	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян,

Қазақстандағы өзен-көлдер		жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіну; 6.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу, талдау
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру, талдау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану, талдау
7-бөлім. Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары.	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау, талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аударып отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу және талдау; 6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеусебептерін айқын көрсетіп жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану, талдау; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану, талдау
8-бөлім. Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Тыңдалым және айтылым	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру, талдау
	Жазылым	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және

		жазбаша тілдесім барысында қолдану, талдау; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану, талдау
4-тоқсан		
9-бөлім. Әлемдегі ірі кітапханалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау, талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аударып отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу, талдау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру, қорғау; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану, талдау
10-бөлім. Ғылым мен технология жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-әскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау
	Оқылым	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру, талдау
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану, талдау

3) 7-сынып:
3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Ауа райы және климаттық	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз

өзгерістер		жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу, талдау
	Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу, талдау
2-бөлім. Көшпенділер мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру, қорғау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану, талдау
2-тоқсан		
3-бөлім. Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу ойын анық жеткізу
	Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, талдау; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану, талдау
3-тоқсан		
4-бөлім. Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу, талдау
	Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар

		құрастыру, талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.4.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану барысында вербализмге (адам ойының нақты заттар мен сәйкес келмеуі) ұрынбауы
	Әдеби тіл нормалары	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану, талдау; 7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну, талдау
5-бөлім. Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркемәдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, талдау; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу, талдау 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану барысында вербализмге (адам ойының нақты заттар мен сәйкес келмеуі) ұрынбауы
4-тоқсан		
6-бөлім. Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиганың дамуы мен аяқталуын болжау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау
	Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып,

		графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу, талдау; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану, талдау
7-бөлім. Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, талдау; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мән-мәтіндегі қолданысын түсіну, талдау

4) 8-сынып:
4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8-бөлім. Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшыраған тағамдар	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.3.2 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу ойын анық жеткізу; 8.1.6.2 коммуникативті жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз

		ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру, талдау; 8.2.5.2 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, талдау
	Жазылым	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу, талдау; 8.3.5.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу, талдау; 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану, талдау
9-бөлім. Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Тыңдалым және айтылым	8.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.4.2 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау
	Оқылым	8.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.3.2 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 8.2.4.2 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым	8.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу, талдау; 8.3.3.2 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, талдау; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу, талдау; 8.3.5.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін

		(аннотация, тезис) жазу, талдау
	Әдеби тіл нормалары	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану, талдау
2-тоқсан		
10-бөлім. Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 8.1.2.2 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.3.2 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау; 8.1.5.2 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау; 8.2.2.2 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау; 8.2.7.2 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, талдау; 8.3.2.2 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу, талдау; 8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен анықтау отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау; 8.3.6.2 бұқаралық ақпарат құралдарының

		материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану, талдау; 8.4.5.2 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану, талдау
3-тоқсан		
1-бөлім. Көне түркі жазбалары және қазақ жазуы	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 8.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау
	Жазылым	8.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу, талдау
2-бөлім. Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңд тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.5.2 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
	Оқылым	8.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру, талдау; 8.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу, талдау
	Жазылым	8.3.1.1 әртүрлі жанрадағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру, қорғау; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану, талдау
4-тоқсан		

3-бөлім. Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	8.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркемәдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.6.2 бұқаралық ақпарат құралдарының материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану барысында вербализмге (адам ойының нақты заттар мен сәйкес келмеуі) ұрынбауы
4-бөлім. Ғарышты игеру жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.3.2 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.2 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
	Оқылым	8.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану, талдау

5) 9-сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-бөлім. Биоалуантүрліл ік. Қызыл	Тыңдалым және айтылым	9.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау;

кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер		9.1.5.2 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту, талдау
	Оқылым	9.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау; 9.2.2.2 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану және талдау; 9.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, талдау; 9.2.5.2 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру, талдау
	Жазылым	9.3.6.1 бұқаралық ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялай отырып қорғау; 9.3.6.2 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау
6-бөлім. Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	9.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.1.4.2 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау; 9.2.7.2 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	9.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу, талдау; 9.3.2.2 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, талдау; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, талдау; 9.3.3.2 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау;

		9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану, талдау
2-тоқсан		
7-бөлім. Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 9.1.2.2 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, ойын жүйелі жеткізу; 9.1.6.2 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау, ойын анық жеткізу
	Оқылым	9.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу, талдау; 9.2.6.2 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, талдау
	Жазылым	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу, талдау; 9.3.4.2 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екі жақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану, талдау
3-тоқсан		
8-бөлім. Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 9.1.1.2 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру
	Оқылым	9.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 9.2.4.2 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау

	Жазылым	<p>9.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистікжоспар құру, қорғау;</p> <p>9.3.1.2 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру, қорғау;</p> <p>9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттарданжинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, талдау;</p> <p>9.3.5.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, талдау</p>
	Әдеби тіл нормасы	<p>9.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу, талдау;</p> <p>9.4.1.2 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, талдау;</p> <p>9.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану, талдау;</p> <p>9.4.5.2 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану, талдау</p>
9-бөлім. Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	<p>9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау;</p> <p>9.1.3.2 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу</p>
	Оқылым	<p>9.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру;</p> <p>9.2.1.2 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу;</p> <p>9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату;</p> <p>9.2.3.2 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату</p>
	Жазылым	<p>9.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу, талдау;</p> <p>9.3.2.2 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, талдау;</p> <p>9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, талдау;</p> <p>9.3.3.2 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді</p>

		(тенденция)анықтап жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану, талдау; 9.4.5.2 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшеліуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану, талдау
4-тоқсан		
1-бөлім. Мәңгілік Ел-мұратым	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.2 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.2 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
	Оқылым	9.2.2.2 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдарарқылы тану, талдау; 9.2.5.2 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру, талдау
	Жазылым	9.3.2.2 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрдамәтіндер құрастыру, талдау; 9.3.3.2 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графикалық мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстарымен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.1.2 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, талдау

б) 10-сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
2-бөлім. Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
	Оқылым	10.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 10.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым	10.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша

		мәтіндер үшін күрделі жоспар құру, қорғау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, талдау
3-бөлім. Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО -2017	Тыңдалым және айтылым	10.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	10.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу, талдау; 10.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	10.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрысжүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.4.3 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану, талдау
2-тоқсан		
4-бөлім. Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	10.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау, талдау
	Оқылым	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, талдау
	Жазылым	10.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру, қорғау; 10.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, талдау 10.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау
5-бөлім. Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрадағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 10.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, талдау
	Жазылым	10.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графикалық мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстарымен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, талдау

3-тоқсан		
6-бөлім. Биотехнология және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 10.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу, талдау
	Оқылым	10.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым	10.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.4.3 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану, талдау; 10.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану, талдау
7-бөлім. Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	10.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау, талдау
	Оқылым	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, талдау; 10.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау, талдау
	Жазылым	10.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, талдау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.4.3 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану, талдау
4-тоқсан		
8-бөлім. Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	10.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау, талдау
	Оқылым	10.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу, талдау; 10.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	10.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, талдау; 10.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялай отырып қорғау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін

		ажырататын) ережеге сай қолдану, талдау
9-бөлім. Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Тыңдалым және айтылым	10.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу, талдау
	Оқылым	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, талдау
	Жазылым	10.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу, талдау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану, талдау